

UKJ-väliraportti 01-2012

Tausta / liikkeellelähtö

- Linnea työryhmien **seminaari 15.2.2011**: "*Uuden järjestelmän alustava projektisuunnitelma on tarkoitus saada valmiiksi maaliskuun loppuun mennessä. ... Linnea2- ja AMKIT-konsortion tulisi jo kevään aikana alkaa miettiä uuden kirjastojärjestelmän yhteistä ohjausjärjestelmää. Projektisuunnitelmaan tulisi saada avuttua, mitkä ovat kirjastojen intressit, mitä järjestelmä tulisi maksamaan, ketkä olisivat tulossa mukaan, millä aikataululla jne.*"
- Maaliskuussa ad hoc työryhmällä Tommi Jauhianen (Kansalliskirjasto), Mirja Iivonen (SYN), Vuokko Palonen (Linnea2) ja Sinikka Luokkanen (AMKIT) työstivät AMKIT- ja Linnea2-konsortioille **esityksen**, että ne perustaisivat valmisteluryhmän viemään asiaa eteenpäin ja että valmisteluun kutsuttaisiin mukaan myös YKN ja Erikoiskirjastojen neuvosto. Valmisteluryhmän määrääjäksi esitettiin elokuun 2012 loppuun.
- Huhtikuussa AMKIT- ja Linnea2 konsortioiden vuosikokouksissa molemmat konsortiot hyväksyivät esityksen ja nimesivät edustajansa valmisteluryhmään. Sen jälkeen kutsuttiin Erikoiskirjastoista ja YKN:sta edustajia. Molemmat neuvostot myös nimesivät edustajansa huhtikuun aikana. Ad hoc työryhmän esityksen mukaan saatekokouksessa oli tarkoitus antaa valmisteluryhmälle tehtävät, joiden pohjalta se alkaa laatia projektisuunnitelmaa.
- Kevään aikana saatekokouksen luonne ja valmistelu jäi "roikkumaan ilmaan" ja sen seurauksena myös siitä tiedottaminen Erikoiskirjastojen neuvostolle ja YKN:lle.
- Valmisteluryhmä piti järjestäytymiskokouksen 15.6.2011 (**muistio**), jossa myös työstettiin valmisteluryhmän toimeksiantoa saatekokouksen pohjaksi.

Valmisteluryhmän työskentely

Uuden kirjastojärjestelmän valmisteluryhmä on kokoontunut saatekokouksen (17.6.2011) jälkeen kolmesti.

Saatekokouksen jälkeen kokoontui valmisteluryhmästä koottu pienryhmä. Siinä kokouksessa todettiin, että syyskuun alussa voimaantuleva tietohallintolaki edellyttää, että julkisen hallinnon viranomaisen on tietojärjestelmien yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi ja varmistamiseksi suunniteltava ja kuvattava kokonaisarkkitehtuurinsa ja noudatettava siinä julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuria. Vaikka tietohallintolaki ei suoranaisesti koske kaikkia valmistelutyöhön osallistuvia tahoja, niin päätettiin kuitenkin tehdä valmistelutyö kokonaisarkkitehtuuriajattelun mukaisesti (Valtiovarainministeriön JulkICT:n **Kokonaisarkkitehtuuri** -esite).

Valmisteluryhmän toisessa kokouksessa (9.9.) jaettiin valmistelutyö työryhmäkohtaisesti tehtäväkokonaisuuksiin, vahvistettiin työryhmien minimikokoonpanot ja aloitettiin henkilöiden nimeäminen/kutsuminen työryhmiin.

Kokonaisarkkitehtuurityö

Syksyn aikana on koottu työryhmiä kuvaamaan kirjastojärjestelmää kokonaisarkkitehtuurimenelmää käyttäen. Kirjastojärjestelmän osa-alueet jaettiin viiteen osaan työryhmille 1-5. Osa-alueet ovat:

- Työryhmä 1 - Aineiston kuvailu ja kokoelmien hallinta (vetäjät: Tuula Haapamäki & Maria Kovero)
- Työryhmä 2 - Aineiston käyttö, lainaus ja kaukolainaus (vetäjät: Kari Pohjola & Mia Kujala)
- Työryhmä 3 - Monografiahankinta ja elinkaaren hallinta (vetäjä: Kaisa Hypén)
- Työryhmä 4 - Kausijulkaisujen ja e-aineistojen hankinta sekä elinkaaren hallinta (vetäjät: Tiina Jounio & Tiina Tuomaala)
- Työryhmä 5 - Hallinnolliset järjestelmät ja rajapinnat muihin järjestelmiin (vetäjä: Jarmo Saarti)

Työryhmiin pyrittiin kokoamaan kirjastosektorit mahdollisimman hyvin kattava joukko asiantuntijoita. Työryhmien vetäjillä on valta ottaa työryhmiin lisää asiantuntijoita minimiedustuksen lisäksi. **Työryhmä 6** koordinoi kokonaisarkkitehtuurityötä ja koostuu työryhmien 1-5 vetäjistä sekä muutamista yleisasiantuntijoista (Vetäjä: Tommi Jauhianen). Kokonaisarkkitehtuurimenetelmässä kuvataan neljä eri arkkitehtuuria: toiminta-, tieto-, tietojärjestelmä-, sekä teknologia-arkkitehtuurit. Työryhmä 6 on kokoontunut syksyn aikana neljä kertaa miettimään tarkempia sääntöjä arkkitehtuurityön etenemiselle, sekä jakamaan työryhmien tilannekatsauksia.

Työryhmät kokoontuivat (osin) ensimmäistä kertaa kirjastoverkkopäivillä 26. - 27.10. pidetyissä viidessä ryhmien työnjakoa vastaavassa työpajassa. Työryhmät pääsivät varsinaisesti käyntiin vasta kirjastoverkkopäivien jälkeen 18.11. (TR-3) ja 16.12. (TR-5) välisenä aikana. Alustavassa aikataulussa työryhmien arkkitehtuurityön oli ajateltu pääsevän käyntiin jo syyskuun aikana. Työryhmä 6 on valmistellut arkkitehtuuripohjat toiminta- sekä teknologia-arkkitehtuureille. Tieto- sekä tietojärjestelmäarkkitehtuurien pohjia ei ole vielä valmiina.

Toiminta-arkkitehtuurin ylimpänä tasona ovat kirjastojärjestelmään vaikuttavat kirjastojen tai kehysorganisaatioiden strategiat tai vastaavat ohjaavat dokumentit. Strategiat jaettiin viiteen ryhmään: yliopistokirjastot, ammattikorkeakoulukirjastot, erikoiskirjastot, yleiset kirjastot sekä muut tai yhteiset. Tarkoitus on kerätä taulukoihin riittävän kattava otos erilaisia dokumentteja. Dokumenttien kerääminen on vasta alkuvaiheessa.

Strategioista on tarkoitus johtaa strategialinjauksia, joita kerätään omaan taulukkoonsa. Strategialinjaukset pyritään kuvaamaan yleisellä tasolla, jolloin jokaisen strategian erilaista sananmuotoa ei tarvitse erikseen kirjoittaa. Linjauksia kerääminen on myös vasta aivan alkuvaiheessa. Strategia- sekä strategialinjaus-taulukot ovat ryhmille yhteisiä työryhmän 6 työalueella sijaitsevia taulukoita. Jokaisella työryhmällä on oma versionsa toiminta-arkkitehtuurin muista taulukoista, joiden käyttötavoista vielä keskustellaan. Strategialinjauksista on tarkoitus johtaa kirjastojen toiminnan tavoitteita joilla on jokin yhtymäkohta kyseiseen kirjastojärjestelmän osa-alueeseen.

Kokonaisarkkitehtuurityö on alkanut hyvin, mutta näin laajan toimijakentän yhdessä toimiminen ottaa aikansa. Arkkitehtuurityö on käytännössä vielä alkuvaiheessa.

Työryhmän 7 tehtävänä on strategisen tahtotilan määrittäminen ja riskianalyysi. Se pääsi aloittamaan työskentelynsä aikataulusyistä vasta marraskuun lopussa. Joten senkin vuoksi strategiatason määrittelyt ovat vielä alkuvaiheessa.